

בש"פ 3178/23 - רביב אניסימוב נגד מדינת ישראל

בבית המשפט העליון

בש"פ 3178/23

לפני: כבוד השופט נ' סולברג

המבקש: רביב אניסימוב

נגד

המשיבה: מדינת ישראל

בקשת רשות לערור על החלטת בית המשפט המחוזי בחיפה, מיום 21.4.2023, בעמ"ת 36111-04-23, שניתנה על-ידי כבוד השופט א' נאמן

בשם המבקש: עו"ד לימור לוי מלאך

החלטה

1. בקשת רשות לערור על החלטת בית המשפט המחוזי בחיפה, מיום 21.4.2023, בעמ"ת 36111-04-23 (השופט א' נאמן), שבגדרו התקבל ערר על החלטת בית משפט השלום לתעבורה בחיפה, מיום 20.4.2023, במ"ת 7470-04-23 (השופטת כ' פאר גינת).

2. ביום 19.4.2023 הוגש נגד המבקש, רביב אניסימוב, כתב אישום המייחס לו מספר עבירות: עבירה של נהיגה ללא רישיון נהיגה לפי סעיף 10(א) לפקודת התעבורה

[נוסח חדש] (להלן: פקודת התעבורה); עבירה של אי ציות לאות שוטר במדים לפי תקנה 23(א)(2) לתקנות התעבורה, התשכ"א-1961 (להלן: תקנות התעבורה); עבירה של נהיגה מעל המהירות המותרת לפי תקנה 54(א) לתקנות התעבורה; עבירה של נהיגה ברכב שאין עליו רישיון רכב תקף לפי סעיף 2 לפקודת התעבורה; עבירה של נהיגה ברכב ללא ביטוח לפי סעיף 2(א) לפקודת ביטוח רכב מנועי [נוסח חדש], התש"ל-1970. על-פי עובדות כתב האישום, ביום

17.4.2023, נהג רביב ברחובות קריית אתא, במהירות העולה על המהירות המותרת. כאשר הבחין רביב בשוטר שדרש ממנו לעצור בשול הדרך, החל נימלט, תחילה בנסיעה, ובהמשך בריצה. לאחר סריקות אותר רביב במחסן, סמוך לבניין בשיפוצים, ונעצר. בירור העלה, כי רביב נהג ללא רישיון נהיגה תקף, ולמעשה, לא הוציא רישיון נהיגה מעולם; גם רישיון הרכב בו נהג לא היה בתוקף, ואף לא היה ביטוח על הרכב אותה שעה.

3. בד בבד עם הגשת כתב האישום, הגישה המשיבה לבית משפט השלום לתעבורה גם בקשה למעצרו של רביב, ולפסילת רישונו, עד לתום ההליכים המשפטיים. למחרת היום נערך דיון, ולאחריו ניתנה החלטה בה נקבע, כי הגם שאין מחלוקת על קיומן של ראיות לכאורה, הרי שפיקוח של אמו וסבתו של רביב, בשילוב עם השבתת הרכבים המצויים ברשות המשפחה "יהא בהם כדי לאיין את מסוכנותו".

4. ביום 20.4.2023, הגישה המשטרה ערר על החלטה זו, וביקשה מבית המשפט המחוזי להורות על המשך מעצרו של רביב עד תום ההליכים נגדו. יום למחרת, 21.4.2023, התקיים דיון בערר, ועוד באותו יום ניתנה החלטה. בית המשפט ציין כי אכן, "בעבירות תחבורה, המעצר הוא החריג והכלל הוא שאין לעצור נאשם עד תום ההליכים נגדו", אך הוסיף, כי בנדון דידן לא ניתן לאיין את מסוכנותו של רביב בחלופות אחרות, "בשל זלזולו המתמשך [...] בחוק, וזאת בתקופה קצרה מאוד בשים לב לעבר הפלילי והתעבורתי. במקרה שכזה [...] לא ניתן לתת אמון ב[רביב] כי יירתע מהחוק".

5. הנה כי כן, לאחר ששקל את 'הספקו' של רביב, שכבר בגילו הצעיר נצברו לחובתו מספר עבירות, בתוך תקופה קצרה, וכל זאת לאחר ששוחרר ממאסר - הגיע בית המשפט למסקנה כי רביב מהווה סכנה ממשית לציבור המשתמשים בדרך, כך שחלופת המעצר אינה יכולה ליתן מענה הולם למטרות המעצר. לכך הוסיף בית המשפט המחוזי, כי "על אחת כמה וכמה" שזוהי התוצאה המתבקשת, בהתחשב בכך ש"[לרביב] מאסר מותנה בר הפעלה - אין מקום לחלופת מעצר במקרה של אדם שנוהג ללא רישיון, במהירות מופרזת, כאשר תלוי ועומד נגדו מאסר על תנאי באותה עבירה". לפיכך, הערר התקבל, ובית המשפט המחוזי הורה על מעצרו של רביב עד תום ההליכים נגדו.

מכאן הבקשה שלפני.

6. לאחר שעיינתי בבקשת הרשות לערור, באתי לכלל מסקנה כי דינה להידחות, אף ללא צורך בתשובה מאת המשיבה. רשות לערור ב'גלגול שלישי' ניתנת אך במקרים חריגים, שבהם מתעוררת שאלה משפטית בעלת חשיבות עקרונית, או בהתקיימן של נסיבות חריגות המצדיקות זאת (ראו, מני רבים: בש"פ 775/23 פלוני נ' מדינת ישראל (16.2.2023)); העניין דנן אינו בא בקהל מקרים יוצאי דופן אלה.

7. חיצו של רביב מופנים, בעיקרו של דבר, נגד הנמקת המעצר שעניינה המאסר המותנה שתלוי ועומד נגדו. רביב רואה בשורות קצרות אלה משום קביעת כלל גורף, על-ידי בית המשפט המחוזי, שלפיו תקום חובת מעצר עד תום ההליכים בנסיבות כגון דא, מבלי להותיר מקום לשיקול דעת בעניין, מה שיוביל, דה-פקטו, ליתור "הדיון [במעצר] בכל מקרה בו אדם נוהג ללא רישיון כאשר מרחף מעל ראשו מאסר מותנה, שכן, בהתאם לכלל הנ"ל שנקבע, מדובר במעצר חובה". משכך, לשיטת רביב, מתן הרשות לערור בעניינו חשובה כדי לבלום כלל זה, "בטרם תשתרש הלכה גורפת המנוגדת לכל עקרונות היסוד של דיני המעצרים".

8. אין בידי לקבל דברים אלה. תחילה אעיר, כי אפילו הייתי מניח, לטובת רביב, כי בית המשפט המחוזי אכן סטה מעקרונות היסוד של דיני המעצרים - ולהלן אבהיר כי איני סבור כן - לא היה בדבר כדי לכוון "הלכה גורפת", כדברי רביב; לכל היותר, היה זה יישום שגוי של הדין הקיים. כידוע, ביישום שגוי שכזה, כשלעצמו, אין די על מנת להצדיק מתן רשות לערור (בש"פ 7182/22 פלוני נ' מדינת ישראל (31.10.2022)). הלכותיו המחייבות של בית משפט זה, שניתנו בהתייחס לענייני מעצרים, מבהירות את ההכרח לשקול כל מקרה ומקרה, על נסיבותיו הפרטניות (ראו: בש"פ 7195/98 אלבוז נ' מדינת ישראל, פסקה 2 (24.11.1998) (להלן: עניין אלבוז)). הלכות אלו היו נותרות על מכונן, בין אם פעל לאורן בית המשפט המחוזי ובין אם לאו (ראו: סעיף 20 לחוק-יסוד: השפיטה); אי לכך, אין ממש בטענת רביב, שלפיה בית המשפט המחוזי הורה הלכה מנוגדת, אשר נדרש להפכה - באמצעות מתן רשות לערור וקבלת הערר -בטרםתכה שורש.

9. יתרה מזו, כלל איני סבור שבית המשפט המחוזי ביקש לקבוע את שמייחס לו רביב; אדרבה - בית המשפט פירט בהרחבה את נסיבותיו האישיות של רביב, והחלטתו נעוצה בפרטי העניין הספציפי, לרבות התייחסות לעבר התעבורתי המכביד שצבר בגילו הצעיר. גם דברי בית המשפט המחוזי שנתפסים על ידי רביב ככלליים, נאמרו רק כחיזוק להחלטה ביחס לרביב, באופן ספציפי, ובתורת "על אחת כמה וכמה". עוד אציין, לגופם של דברים, כי התנהגותו של רביב - הן בעבירותיו הקודמות, הן בברירתו מן השוטרים, "לא רק שיש בה כדי להקים עילת מעצר, אלא שהיא מחייבת את בית המשפט לנהוג בזהירות יתירה בבואו לשקול אם לנקוט חלופה למעצר" (עניין אלבוז, פסקה 3). מכיוון שכך, איני מוצא טעם טוב להתערב בהחלטת בית המשפט המחוזי, שלפיה בעניין דנן לא ניתן ליטול את עוקצה של הסכנה, במידה המניחה את הדעת, באמצעות חלופת המעצר.

בקשת רשות הערר נדחית אפוא בזאת.

ניתנה היום, י"א באייר התשפ"ג (2.5.2023).

ש ו פ ט